

STAV ÚNIE
2018

Prísnejšia a účinnejšia európska politika návratu

#SOTEU

12. september 2018

„Ľudia, ktorí nemajú právo zdržiavať sa v Európe, musia byť vrátení do krajiny pôvodu. Keďže vrátených bolo len 36 % nelegálnych migrantov, je zrejmé, že musíme poriadne zabráť. Je to jediný spôsob, ako môže Európa preukázať solidaritu s utečencami, ktorí ochranu skutočne potrebujú.“

Jean-Claude Juncker, správa o stave Únie, 13. september 2017

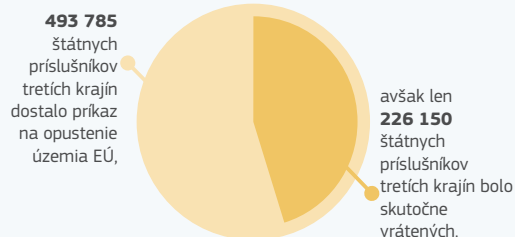

Účinná a humánna politika návratu je dôležitou súčasťou celkovej stratégie, ktorú EÚ uplatňuje v snahe lepšie riadiť migráciu a obmedziť stimuly podnecujúce k nelegálnej migrácii. Európa bude aj naďalej veľkorysá a solidárna s tými, ktorí naozaj potrebujú ochranu. Pre dobre fungujúci azylový systém je však rovnako dôležité, aby sa za plného dodržiavania základných práv zabezpečil návrat každého, kto neuteká pred vojnou či prenasledovaním a kto nemá právo zdržiavať sa v EÚ. Týmto spôsobom sa zároveň vyšle jasný signál, že ľudia sa v prvom rade nemajú na nelegálnu a nebezpečnú cestu do EÚ vôbec vydať.

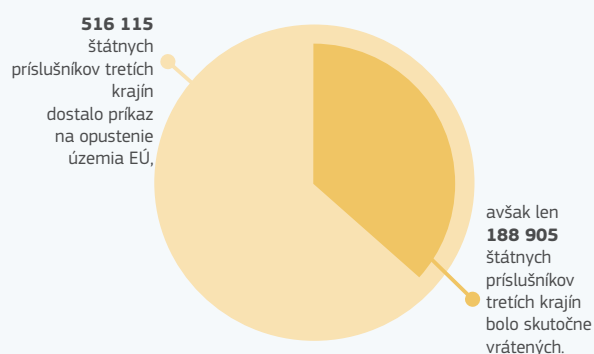
Nové a prísnejšie pravidlá na zvýšenie účinnosti politiky EÚ v oblasti návratu

Cielené preskúmanie smernice EÚ o návrate: V smernici o návrate, ktorá bola prijatá v roku 2008, sa stanovujú spoločné, spravodlivé a transparentné normy a postupy pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa v EÚ. Neefektívne a nekonzistentné uplatňovanie smernice členskými štátmi však negatívne ovplyvnilo celkovú účinnosť konaní o návrate v EÚ. Nové pravidlá umožnia odstrániť prekážky a nezrovnalosti, ktoré bránia skutočnému zrealizovaniu návratov. Pomôžu urýchliť konania o návrate, zabrániť útekom a neregulárnym sekundárnym pohybom a zvýšiť celkovú mieru návratu z EÚ za plného dodržiavania základných práv a zásady *zákazu vyhostenia alebo vrátenia*.

Skutočne zrealizované návraty v roku 2016 predstavovali 45,8 %

Skutočne zrealizované návraty v roku 2017 predstavovali 36,6 %

JASNÉ POSTUPY

- Rozhodnutia o návrate by sa mali systematicky vydávať súbežne s rozhodnutím o zrušení oprávneného pobytu alebo ihneď po takomto rozhodnutí, ako napríklad pri vydaní zamietavého rozhodnutia o žiadosti o azyl alebo po uplynutí platnosti víza či povolenia na pobyt.

ZRÝCHLENÉ KONANIA NA HRANICIACH

- Na osoby, ktorých žiadosti o azyl boli zamietnuté počas konaní na hraniciach, sa budú vzťahovať zjednodušené konania o návrate, aby sa zabezpečilo, že na vonkajších hraniciach EÚ vrátane kontrolovaných stredísk bude možné rýchlo prijať a plne presadzovať rozhodnutia o návrate.

LEPŠIE MONITOROVANIE

- Členské štáty budú musieť zriadiť vnútroštátne systémy riadenia návratov, aby zabezpečili, že budú včas k dispozícii informácie o identite a právnej situácii každej osoby, ktorá má byť vrátená.

ÚČINNEJŠIE DOBROVOĽNÉ NÁVRATY

- Členské štáty by mali zintenzívniť pomoc poskytovanú navrátilcom vrátane podpory ich opätovného začlenenia v krajine pôvodu.
- Členské štáty budú mať takisto možnosť skrátiť lehotu udelenú na dobrovoľný odchod alebo rozhodnúť o neudelení takejto lehoty, aby zabránili úteku alebo reagovali na možné hrozby pre verejný poriadok alebo národnú bezpečnosť.

PREVENCIA PRED ZNEUŽÍVANÍM

- Zabezpečí sa užšie prepojenie s azylovými postupmi a zosúladené harmonogramy pre odvolania proti rozhodnutiam o návrate v prípade neúspešných žiadateľov o azyl, ktorí musia podať odvolanie proti rozhodnutiu o návrate do piatich dní;
- Osoby podliehajúce konaniu o návrate majú povinnosť spolupracovať, a to aj pri overovaní totožnosti, a povinnosť získať cestovné doklady.

HARMONIZOVANÉ PRAVIDLÁ TÝKAJÚCE SA ZAISTENIA

S cieľom lepšie zabezpečiť, aby sa konania o návrate mohli doviest do konca, je potrebné účinnejšie využívať možnosť zaistenia:

- spoločné kritériá na určenie rizika úteku;
- možnosť zaistiť osoby, ktoré predstavujú hrozbu pre verejný poriadok alebo národnú bezpečnosť;
- stanovenie minimálnej lehoty zaistenia v dĺžke najmenej 3 mesiace

SOLÍDNE ZÁRUKY ZÁKLADNÝCH PRÁV

- Existujúce záruky EÚ v oblasti základných práv migrantov sa nezmenia, a to ani v súvislosti s dodržiavaním zásady *zákazu vyhostenia alebo vrátenia*. To sa vzťahuje aj na situácie, keď sú osoby, ktoré sa majú vrátiť, zaistené.
- Členské štáty musia aj naďalej zaručiť dodržiavanie práva na zlúčenie rodiny a vždy musia zohľadňovať najlepšie záujmy dieťaťa a osobitné potreby zraniteľných osôb. Pravidlá aj naďalej zabezpečujú prístup k účinnému prostriedku nápravy, ktorý umožňuje napadnúť rozhodnutie o návrate.

Komplexná politika EÚ v oblasti návratu

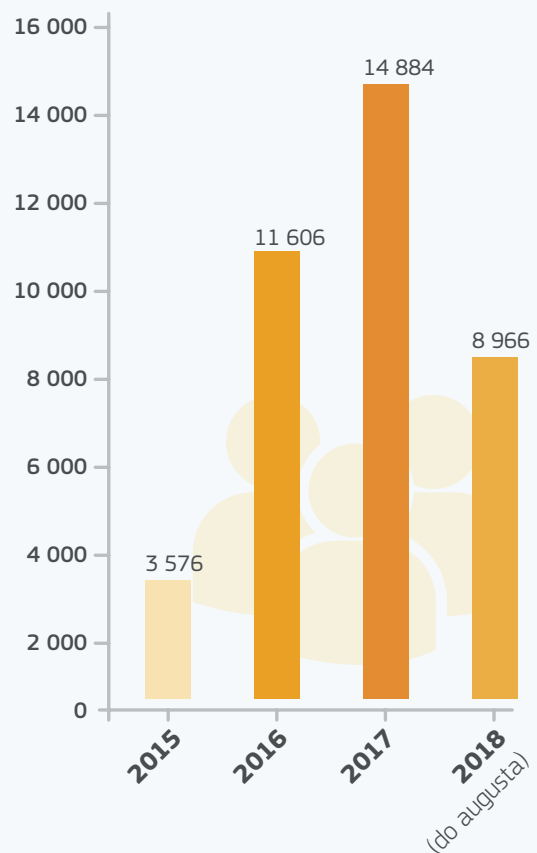
Dnes navrhnuté preskúmanie smernice o návrate je súčasťou intenzívneho úsilia vyvíjaného na úrovni EÚ s cieľom zvýšiť počet skutočne zrealizovaných návratov. Toto úsilie zahŕňa posilnenie podpory, ktorú členským štátom poskytuje **európska pohraničná a pobrežná stráž**, a zlepšovanie **spolupráce s krajinami pôvodu** v snahe zabezpečiť, aby prijali späť svojich vlastných štátnych príslušníkov, ako aj **finančnú podporu** z rozpočtu EÚ.

Intenzívnejšia spolupráca s krajinami, ktoré nie sú členmi EÚ

V snahe zvýšiť mieru presadzovania rozhodnutí o návrate EÚ zintenzívnila spoluprácu s domovskými krajinami neregulárnych migrantov, aby si splnili svoj medzinárodný záväzok prijať späť svojich vlastných štátnych príslušníkov, ktorí neoprávnenne pobývajú v Európe. EÚ mobilizuje **všetky stimuly a prostriedky**, ktoré sú dostupné na úrovni jednotlivých štátov a na úrovni EÚ, vrátane koordinovaných opatrení v oblasti vízovej politiky, aby posilnila spoluprácu v oblasti návratu a readmisie. Na základe **rámca pre partnerstvo v oblasti migrácie**, ktorý sa zaviedol v roku 2016, Európska únia a jej členské štáty koordinovaným spôsobom využívajú svoj kolektívny vplyv, aby sa s tretími krajinami dohodli na individuálnom prístupe s cieľom spoločne riadiť migráciu a ďalej zlepšovať spoluprácu v oblasti návratu a readmisie. V uplynulých mesiacoch sa dosiahol významný pokrok:

- EÚ uzavrela **readmisné dohody** so 17 krajinami a rokuje o nich s ďalšími šiestimi krajinami (Bielorusko, Nigéria, Tunisko, Čína, Jordánsko, Alžírsko).
- EÚ zároveň zintenzívnila svoje úsilie o zlepšenie **praktickej spolupráce v oblasti readmisie** s krajinami pôvodu neregulárnych migrantov. Momentálne tak spolupracuje s niekoľkými kľúčovými krajinami, pričom len za posledné dva roky sa uzavrelo šesť nových dohôd (Afganistan, Guinea, Bangladéš, Etiópia, Gambia, Pobrežie Slonoviny).

Počet osôb, ktoré boli vrátené v rámci operácií uskutočňovaných s podporou Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž

Zintenzívnenie podpory poskytovanej Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž

Od svojho založenia v októbri 2016 sa Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž stala **skutočnou centrálou EÚ pre návraty**, ktorá je schopná účinne podporovať členské štáty pri návrate osôb, ktoré nemajú právo zdržiavať sa v EÚ. Komisia dnes navrhla, **aby sa ešte viac posilnila podporná úloha európskej pohraničnej a pobrežnej stráže**, ktorá bude odteraz schopná pomôcť členským štátom pri uskutočňovaní konaní o návrate, čo bude zahŕňať aj poskytovanie pomoci pri príprave rozhodnutí o návrate, identifikácii osôb, ktoré sa majú vrátiť, a obstarávaní cestovných dokladov.

Doteraz sa tempo návratových operácií, ktoré organizuje agentúra, neustále zvyšovalo, pričom v roku 2017 dosiahol celkový počet navrátilcov výšku 14 884 a v období od januára do augusta 2018 výšku 8 966.

Finančná podpora z rozpočtu EÚ

Komisia poskytuje členským štátom značnú finančnú pomoc, aby ich podporila pri uskutočňovaní návratov. Na aktivity členských štátov v oblasti návratu a readmisie sa na základe súčasného finančného rámca (2014 – 2020) už poskytli finančné prostriedky EÚ v objeme prevyšujúcom 1 miliardu eur. V nadchádzajúcom období 2021– 2027 Komisia navrhuje zvýšiť objem finančných prostriedkov na riadenie migrácie o 51 %, t. j. na 10,4 miliardy EUR, takže zabezpečovanie návratov bude predstavovať jednu z hlavných priorít financovania. **Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž** si podporu, ktorú poskytuje členským štátom pri zabezpečovaní návratov, navyše financuje úplne sama.

Úrad pre publikácie

Print	ISBN 978-92-79-92146-9	doi:10.2775/064508	NA-03-18-138-SK-C
PDF	ISBN 978-92-79-92130-8	doi:10.2775/739392	NA-03-18-138-SK-N